

גליון

מעיונא דמלכא

נג

מאמדי שובבי"ם [ג]

שיעורי הקדמה ללימוד
תורת החסידות
מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל זי"ע

יו"ל ע"י
מכון 'שפה ברודה'
דחסידי קאסוב

**כל הוצאות
עריכת זהו"ל של הגליון**

נתנדב ע"י

ידידינו היקר שביקרים
רודף צדקה וחסד בכל מאדו והוגו
בונה ומקים עולמות של תורה וחסד
איש האשכולות העושה גדולות

הרוצה בעילום שמו

לע"נ

הרה"ח מו"ה מרדכי ב"ר חיים אריה ע"ה
והוגתו מרת טויבא רבקה בת ר' יעקב יואל ע"ה

הרה"ח מו"ה שלום נחמן ב"ר חיים ע"ה
והוגתו מרת דבורה בת ר' משה אהרן ע"ה

הרה"ח מו"ה חיים אליהו ב"ר זאב ע"ה
והוגתו מרת שיינדל בת ר' אלעזר ליפא ע"ה

זכות הפצת מעיינותיו של אור שבעת הימים מרן הבעל שם הק'
התלמידיו ז"ע, יגן בעדיו שידוהו רב נחת דקדושה מכל יוצ"ח ושיתברך בכל
מעשי ידיו בשפע ברכה, והצלחה בכל עסקיו, וימצא חן וחסד בעיני אלקים
ואנשים בכל הפציו, מתוך עושר ואושר שלות הנפש
והרחבת הדעת כל ימי חייו

הגד"מור בגליון זהו"ל

יהיה לעילו נשמתו הטהורה של

כ"ק אבינו רועינו אדונינו מורינו ורבינו

מרן שרגא פייביש בן מרן אברהם יהושע העשיל זצוק"ל

זכורו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

**לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתינו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"**

במס' 718-682-2004 או במס' ישראלי 1810-370-72-972

כל הזכויות שמורות

הערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל toraskosov@gmail.com

נערך ונסדר ע"י:

ישר
Publishing & Production
718.484.2189

יסודות והקדמות ללימוד ספרי החסידות

של נעליך מעל הגלך כי המקום אדמת קודש

העלאת הרגלים לגבוה בנח מסירת האהבה הגשמית להשי"ת

'היכל ה' המה', גוף האדם הוא איברין דשכינתא

מנהג רבים לפתוח את סדר התפלה בכל יום בלשון התיקונים (הקדמה י.) 'פתח אליהו', שם גילה אליהו הנביא לחבורתא קדישא דרשב"י בעת שעמדו לתקן שבעים תיקונים לאוקמא שכינתא מעפרא, את רוממות ה' וגדולתו, ואימץ את לבבם, לבל ירע בעיניהם קושי הגלות שהם נכנסים אליה עתה ושאין בית המקדש עומד על מכונו, לפי שגם

במליצה נכונה רבת האיכות ומעט הכמות, דברים נאותים וכמפי אמרם וכשיעור שומעיהם, אליהו היה אומר ורשב"י ע"ה ורבי יהודה ושאר החברים החשובים עם החסידים והצדיקים שבגן עדן היו שומעים'.

בענין אמירתו קודם התפלה, ראה למרן החיד"א זי"ע בספרו (עבודת הקודש מורה באצבע סימן י אות שלא): **'בכניסתו**

א. אודות גדלות מאמר זה, כתב הרמ"ק בספר 'פרדס רימונים' (שער ד פרק ה): 'והנה אליהו ז"ל כיון לבאר במאמר הזה בקיצור נמרץ ובמילות נרמזות רוב גופי החכמה האלקות. וביאר עיקר האין סוף באחדותו הפשוט, וענין האצילות ודרוש עצמות וכלים וטעם האצילות ומנין הספירות והכרחתם. וכל זה

תחת יד האומות יכולים להוריד את ה' שיבוא לשכון כבוד בארצנו כמאז, בכח עבודתנו הרמה.

הבריח התיכון במאמר התיקונים זה, רצוף אהבה וחיזוק שהקב"ה יצר את האדם בצלמו ובדמותו (בראשית א כו), ומשכך, איברי האדם אינם מה שעניינו הכהות רואות יד ורגל וכיוצא בזה, אלא 'איברין דשכינתא' – איברים שהם משל לעשר ספירות העליונות שנבראו בהם שמים וארץ, 'חסד - דרועא ימינא. גבורה - דרועא שמאלא. תפארת - גופא. נצח והוד - תרין שוקין. יסוד - סיומא דגופא אות ברית קודש. מלכות - פה וכו'. חכמה - מוחא איהו מחשבה מלגן. בינה - לפא, ובה הלב מבין וכו'. כתר עליון - איהו כתר מלכות, ועליה איתמר (ישעיה מו י) 'מגיד מראשית אחרית', וכיון שכך, ביכולתנו להתקשר להשי"ת בכל מקום ובכל זמן אף כשאין בית המקדש קיים, כי האדם עצמו 'היכל ה' המה' (ירמיה ז ד) כמו שכתב ה'אלשיך הקדוש' (שמות כה ח), ובאבריו הוא עושה את אותם פעולות ומעורר אותם ייחודים למעלה על דרך מה שעשו ועוררו אבותיו כשבית המקדש היה בתוכנו.

במאמר אשר לפנינו, נרחיב לפרש, כיצד ניתן להשוות ולומר ששני העבודות - העבודה בזמן שבית המקדש היה קיים ועבודתנו בזמן הזה חד הם ויכולים להשיג גם עתה האי דרגא עילאה כמאז, והרי עתה כשאין בית המקדש על מכונו ואבד כל חזון (יחזקאל כב יב), משולים אנו לבנים שגורשו משולחן אביהם (ברכות ג.) הרחוקים מכל

ב. אודות מושג זה הארכנו רבות בעבר, ראה גליונות 'מעיינא דמלכא' (כא-כב, כד ועוד).

ג. שהמלכות שהיא ה'אחרית' המידות, עולה עד ל'ראשית' בחינת הכתר מקום התפילין דקודשא בריך הוא, שהיא לעילא מן כולא, וכך נוצר 'כתר מלכות'.

לבית הכנסת, הלא מראש יביע אומר פתיחת אליהו הנביא ז"ל, והיא ב'תיקוני הזוהר הקדוש' (הקדמה יז), אשר קבלו רבנן קדישי שהיא מסוגלת לקבלת התפלה'.

אצל רבותינו הקדושים לבית קאסוב זי"ע, הקפידו לאומרו קודם קבלת שבת לאחר אמירת 'הודו'.

ג - של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - ג

טוב, ולא קרב ריבוי אור ה' שהיה בימים ההם לחושך הגלות השורר היום.

זמן הדברים המבוררים יעלה ויבוא לפנינו דרך התשובה הראויה ובייחוד בזמני הקודש - 'ימי השובבי"ם' שניתנו לנו לסליחה ולמחילה ולכפר בו על כל עוונותינו ובייחוד על חטאים ופגמים הנוגעים לקדושת יסוד, כפי שגילו רבותינו המקובלים (האר"י הקדוש בשער רוח הקודש שער ז, הרמ"ע מפאנו במאמר תיקוני תשובה פרק ד ועוד) ואחריהם רועי החסידות לדורותם, 'שבשני אלפים הללו נתעורר בהם אורו של משיח על ידי רבנו ותלמידיהם מנהיגי הדור, לתקן נשמות הנפולות האבודות והנדחים, אפילו אותן שאין להם בירור ועלייה על ידי אור התורה ואחדותה שפגמו בה' (שארית ישראל שער השובבי"ם דרוש שני פרשת בשלה).

'ואתה מחיה את כולם', אפילו את כוחות הטומאה

העיקר הראשון הפותח את י"ג עיקרי אמונה - הוא: 'שהבורא ית' שמו בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים'. ו'מנהיג לכל הברואים' פירושו, שאין דבר בעולם ואפילו דומם או צומח שהוא בבחינת 'יש' היכול להתקיים ולעמוד אפילו שעה אחת מעצמו, לולי חיות ה' הנובעת ממקור ה'אין' הנותנת לו כח לעמוד בקיומו בכל רגע ורגע, וכמשל אדם המחובר למכונת הנְשָׁמָה [Medical ventilator] שמקבל חיות בכל רגע מהמכשיר המחיהו ונותן לו נשימה אחר נשימה ללא הפסק, ובלעדי זה אין ביכולתו לחיות ולהישאר בהאי עלמא אפילו רגעי, שכמו כן, כל הבריאה מגדול ועד קטן מקבלת חיות מהשי"ת ללא הפסק - רגע אחר רגע, שלולי כן היו מתבטלים מבלי יכולת להתקיים.

בהשגחה פרטית ובאותות ומופתית התורה, שטועים בדמיונם הכוזב שמדמין מעשה ה' עושה שמים וארץ למעשה אנוש ותחבולותיו, כי כאשר יצא לצורף כלי, שוב אין הכלי צריך

ד. ובלשון הזה השיב הרב בעל התניא זי"ע תשובה למינים הכופרים בידיעה זו (תניא שער הייחוד והאמונה פרק ב): 'והנה מכאן תשובת המינים וגילוי שורש טעותם הכופרים

מכל הנבראים כולם אף על רגע אחת, היה כל העולם כלא היה והיה לאפס ו'אין', ואך הוא מחיה ומשפיע להם אורו וכוחו בכל רגע ורגע. ועל כן אנו אומרים 'המחדש בטובו בכל יום תמיד' מעשה בראשית, כי הוא 'מחדש' ממש 'בכל יום תמיד', ו'תמיד' פירוש בכל רגע ורגע תמיד מחדשו, כי משפיע להם כח אורו כאשר בראשית הבריאה שהמציא כל נמצא, ועד עתה אינו נפסק השפעת אורו בכל רגע ורגע. ולזה אנו אומרים (בברכת ברוך שאמר) 'ברוך אומר ועושה' ולא אמר ועשה, כי בכל רגע ורגע הוא אומר ועושה בכל יום תמיד ומחדש הבריאה'.

וראה גם ב'נפש החיים' (שער א פרק ב): 'אבל הוא יתברך שמו כמו בעת בריאת העולמות כולם בראם והמציאם הוא יתברך 'יש' מ'אין' בכוחו הבלתי תלוי, כן מאז כל יום וכל רגע ממש כל כח מציאותם וסדרם וקיומם תלוי רק במה שהוא יתברך שמו משפיע בהם ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש. ואלו היה הוא ית' מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת כרגע, היו כולם לאפס ותהו וכמו שיסדו אנשי כנסת הגדולה (ברכת יוצר אור) 'המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית', היינו 'תמיד' ממש כל עת ורגע. וראיתם מפורשת 'כאמור

לידי הצורך, כי אף שידינו מסולקות הימנו והולך לו בשוק, הכלי קיים בתבניתו וצלמו ממש כאשר יצא מידי הצורך, כך מדמין הסכלים האלו מעשה שמים וארץ.

אך טח מראות עיניהם ההבדל הגדול שבין מעשה אנוש ותחבולותיו שהוא 'יש' מ'יש' - רק שמשנה הצורה והתמונה מתמונת חתיכת כסף לתמונת כלי, למעשה שמים וארץ שהוא 'יש' מ'אין', והוא פלא גדול יותר מקריעת ים סוף, על דרך משל, שהוליך ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה ויבקעו המים ונצבו כמו נד וכחומה, ואילו הפסיק ה' את הרוח כרגע, היו המים חוזרים וניגרים במורד כדרכם וטבעם, ולא קמו כחומה בלי ספק אף שהטבע הזה במים גם כן נברא ומחודש 'יש' מ'אין' שהרי חומת אבנים נצבת מעצמה בלי רוח, רק שטבע המים אינו כן. וכל שכן וקל וחומר בבריאת 'יש' מ'אין' שהיא למעלה מהטבע, והפלא ופלא יותר מקריעת ים סוף על אחת כמה וכמה שבהסתלקות כח הבורא מן הנברא חס ושלום ישוב הנברא לאין ואפס ממש, אלא צריך להיות כח הפועל בנפעל תמיד להחיותו ולקיימו'.

וב'באר מים חיים' (פרשת יתרו): 'ואלמלי יצויר העדר שפעו וחיותו

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - ה

זכולם במשמע בכלל האמור - שחיותם היא מאת המלך ב"ה וגם כוחות הרע והסטרא אחרא הרחוקים ומתנגדים לקדושה, שכמו שביארנו, אין שום כח שיכול לחיות ולעמוד זולת שיונק חיות מאת ה'.

זמלכד מה שהחיצונים מקבלים כח כדי חיותם מאת ה', יש להם תוספת חיות ממה שלוקחים מצוה או מקום קדושה שהתקלקל, וטורפים את ניצוצי הקדושה שהיו שם לצרכם, ועיקר מקום יניקתם הוא מהרגלים - המקום הרחוק ביותר מ'הנשמה שבמוח', בסוד הכתוב (משלי ה ה) 'רגליה יורדות מות', שפגם הרגלים מוריד ומביא לידי מות רוחני שהוא היפך החיות הרוחנית המושפעת מן הקדושה. כי אף אמנם שהרגלים רומזים למידות 'נצח והוד' (כמובא בפתח אליהו הנזכר לעיל) הגבוהים ורמים עד מאד, מכל מקום הם הנמוכים בבנין האדם ומלמדים על

בהכרח שיהיה בו חלק כל שהוא מבחינה הנקראת חיים וזה חלק טוב.

וב'כתר שם טוב' (אות קכב): 'זה כלל גדול, בכל מה שיש בעולם יש ניצוצים הקדושים, אין דבר ריק מהניצוצים אפילו עצים ואבנים, אפילו בכל המעשים שאדם עושה, אפילו עבירה שאדם עושה יש בה ניצוצות השבירה, ומה הוא ניצוצין שבעבירה, הוא התשובה בשעה שעושה תשובה על העבירה מעלה הניצוצות שהיו בה לעולם העליון.'

ו. ראה בספר הקדוש 'שם משמואל' החוזר רבות מאד (עיין פרשת משפטים ושקלים שנת תרע"ד, פרשת שמות שנת תרע"ו ועוד) על מושג זה מיסודו של הזוהר הקדוש (ח"א קלא.) שטומאת מת שורה על המת וסובביו, מחמת שהנפש האלוקית מסתלקת מן הגוף,

לעושה אורים גדולים' שלא אמר עשה אלא עושה'.

ה. כן כתב ב'אור החיים הקדוש' (במדבר יד ט): 'גם אמרו ז"ל כי כל נברא יש בו ניצוץ קדוש, ואפילו בנבראים בלתי טהורים והאנשים הרשעים, וגם בס"מ הרשע, אין מהם שאין בו חלק החיוני שהוא בחינת הטוב שהוא דבר המעמיד שזולתו לא יתקיים כל דבר, ובהיפרד ניצוץ החיוני ממקומו יתבטל ויאבד כל הבנין'.

וזה לשונו במקום אחר (שמות יא ה): 'כי כל חלק רע שבעולם, בהכרח כי יהיה לו דבר המעמיד כל שהוא מהחיוני שהוא בחינת הטוב, כי חלק הרע שם מיתה יש לו, ואיך יחיה ויהיה במציאות ואין צריך לומר שיתנועע וילך כבעלי חיים, לזה

ריחוקם מהשכל האלוקי הנמצא במח, שעל מנת להביא שם חיות ה', נצרך ליגיעה רבה, ואשר על כן יש לסטרא אחרא וכת דיליה שייכות ואחיזה למקום זה ומשם שואבים כח להתקיים ולמשוך את הבריאה כולה ל'מות' שהוא גימטריא 'רגלים נצח והוד', היפך הדביקות בהשי"ת שהיא מקור החיים כמו שנאמר (דברים ד ז) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כולכם היום'. ועלינו לשמור ולגדור עצמינו מ'ריצת רגלים להרע' – לרדוף אחר תאוות העולם הזה ורצונותיו, ושיהיו רגלינו מוליכות אותנו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ולא יוכלו לקחת מאיתנו את כח האלוקות הנמצא בתוכנו.

ועומק הענין הוא, דהנה זה ודאי שגם בנמיכות הרגלים נמצא השי"ת ובאור גדול עד מאד וכמו שאמרנו ש'נצח והוד מהם נמצאים' – ממקום הרגלים. וצא ולמד ממקום המקדש אשר איווה ה' למושב לו, שהוא מקום מנוחת רגליו ית' כביכולי (איכה ב א), ולזאת אף על פי ששנינו (שבת קכט.) 'לעולם ימכור אדם כל אשר לו ויקנה מנעלים לרגליו', שתמיד צריך לנעול מנעלים לרגליו כדי שיפסיקו בין הרגלים לאדמת הארץ המקוללת ב'ארורה האדמה בעבורך' (בראשית ג יז) ולא יהיו הרגלים שקועים בתוך הארציות ממש, בבית המקדש היה היפך זה, שאסור היה ללכת עם מנעלים כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש היא (ברכות סב.), והוא אינו בכלל קללת האדמה ואדרבה הרגלים קיבלו קדושה מהארציות – האדמה שם, הרי שמקום הרגלים עצמו הוא זך וקדוש¹¹.

ה. על פי דברי ה'אגרא דפרקא' (אות שד): 'הרב מהר"מ חאגיז בספרו 'משנת חכמים' (מעלה ה ו באימה וביראה אות רכא) מביא בשם חכמי הרמז, דענין לבישת המנעלים הוא כדי שלא יגע בשרו על האדמה – כי בחטאו של האדם נתקללה, על כן עושין הפסק בין הרגל לאדמה, וכתב דבעבור זה

והטומאה המשתוקקת לקדושה באה ותופסת את מקומה.

ז. ובמדרש (איכ"ר ב ג): '**ולא זכר הדום רגליו**' (איכה ב א), **אין 'הדום' זה אלא בית המקדש הדא היא דכתיב** (תהלים צט ה) **'רוממו ה' אלהינו והשתחוו להדום רגליו קדוש הוא'**.

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - ז

אך משחטאו ישראל ונגזרה גזירה ש'ציון שדה תחרש והר הבית לבמות יער' (ירמיה כו יח), אזי לא די שהבית הגדול והקדוש איננו וממקום רגליו של הקב"ה התבטלה עליית הרגלים – שעניינה עליית מעלתה הרוחני של הרגלים הגשמיים^ט, אלא שנכרים מקרקרים בו (יומא סט:) ומתקבצים לשם, והגדילו לעשות לבנות שם בית תיפלה משוקץ שמשם חיותם. כי כאמור, הקליפה מקבלת את כוחה ממקום הרגלים, מקום הקדושה ומשם יניקתם.

אכן חלילה לומר שעזב ה' את הארץ והסיר ממקום מקדשו את השראת שכינתו, שכן כבר נתבאר, שבכל מקום ודבר ואפילו בדבר טמא יש חיות ה' שמשם נקודת חיות הדבר ומזה מתקיים הדבר על עומדו, ולכן ודאי שה' נמצא תמיד בכל מקום וגם שם. ועוד שכבר ניבאו חכמינו ואמרו (שמו"ר ב ב.; זוה"ק ח"ב ה): ש'מעולם לא זזה שכינה מכותל המערבי', וקדושת הבית קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא (עדייות פ"ח מ"ו), וגם על קדושת ירושלים נפסק (רמב"ם הל' בית הבחירה פ"ו הי"ד-יז) שהיא קיימת לעד ולעולמי עולמים ולא פסקה מעולם. רק הפירוש הוא, שעתה בזמן החורבן יש על אותה נקודה אלוקית שאינה נאבדת שכבה דקה של טומאת ארץ העמים שהתפשטה ונמשכה מחוץ לארץ עד מקום המקדש ומסתירה את מקום הקדושה מפני חטאנו, וכשנזכה לגאולה השלימה,

'שעשה לי כל צרכי', כי זהו כל צרכיו, לחפוץ בברכה ולהפסיק הקללה!.

ט. מיסודו של ה'שפת אמת' (לחנוכה שנת תרמ"ד): **'וברגלים היה באמת עליות נפשות בני ישראל, כמו שכתוב (שמות כג יז) 'יראה כל זכורך, והיו משתנים באמת, ונתעלו ממדרגה למדרגה, שזה לשון 'עליית רגלים'.** וכאשר רמזו חז"ל (ר"ה טז:) צריך אדם לטהר עצמו ברגל'.

במקום אדמת קדש שיצאה האדמה מכלל ארור לכלל ברוך, יש לילך יחף, וזהו 'של נעליך וכו' כי המקום וכו' אדמת קדש הוא' (שמות ג ה), עד כאן דבריו. ובה מציאנו טוב טעם למה שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קכט.) ימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלים לרגליו, דכיון שההפסק הוא בכדי להפסיק בין הקללה, על כן ימכור כל מה שיש לו ויקח מנעלים להפסיק. וזה שמברכין (ברכת השחר) על מנעלים

תסתלק שכבת ארץ העמים זו, ויראו הכל כי תמיד וגם בתוקף הגלות אכן היה אלהים במקום הזה, אלא שלא זכינו לעינים מאירות להביט בתוך פנימיות הדבר וסבורים היינו שיש שם טומאה ותיפלות.

נמצא יוצא לפי האמור, שהקדושה האלוהית נמצאת תמיד ללא שום שינוי אף אם נדמה לנו שה' נמצא בהסתר דבר, כי כמבואר בראש הדברים כל דבר רוחני הוא נצחי שאינו פוסק המשפיע חיות וקיום לדבר, אלא שיש שכבה דקה בחינת 'רגליה יורדות מות' המכסה זאת מעינינו, ולכן האלוקות אינה נראית כלפי חוץ.

ודבר זה שכשהרגלים נפולות אין רואים בעינים את הדר כבוד ה', הוא בכלל מה שגילו חז"ל (ברכות מג:) שריצת הרגלים מקלקלת את מאור עיניו של האדם, דהא בהא תליא ההבטה בעין וענין הרגלים. שאין פירושו רק כפשוטו בגשמיות שהראיה הטבעית נפגמת מריצת הרגלים, אלא בעיקר לפנימיות העינים והרגלים, שעיני השכל - כח הראיה האמיתית¹ לראות בכל דבר רוחניות אף שהוא נראה שפל וטמא, נפגם מפני שיש חטא ברגלים - בהבאת אור ה' גם במקום הרגלים הנמוך ומתקיים 'סומא חשוב כמות' (נדרים סד.) ונשלם מאמר הכתוב 'רגליה יורדות מות', אבל מי שאינו הולך אחר הרגילות ומגביה את רגליו בידיעה

שאר ארצות. ואפשר שבקיפול ארצות באה שם רצועה מארם עד שָׁבְנוּ שם בית העבודה זרה והם חושבים שָׁבְנוּ בירושלים והם מכזבים.

יא. וכמו שכבר הוכחנו בעבר (מעיינא דמלכא גליון ג) ממצות תפילין שחיוב 'בין עינך' (דברים ו ח), אינו להניח אותם בין העינים הגשמיים אלא על הראש, כי שם הוא 'בין עיניך' האמיתי של עיני השכל.

י. כמובא ב'צמח ה' לצבי' (פרשת ראה) בשם קדמונים, הובאו דבריו ב'ויזאל משה' (מאמר ישוב ארץ ישראל את קכט), וזה לשונו: 'ובזה תבין איך מקום השכינה וכו' שהיה כהן גדול נכנס פעם אחת בשנה אחר כמה טבילות וקידושין ואחר כמה תפלות שהיו ישראל מתפללין עליו, איך עתה היא בית תורפה של ישמעאלים בית עבודה זרה שלהם, אלא שנתקפלה ירושלים וגברה עליה קליפה של

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - ט

שנקודת קדש הקדשים שבכל דבר אינה יכולה להתבטל לפי שהטומאה המקיפה את הקודש היא רק קליפת טומאת ארץ העמים חיצונית ולא בעצם, אזי אצלו ה'עזה כמות אהבה' (שיר השירים ח 1) להשי"ת מנצחת את ה'רגליה יורדות מות', וממילא ההסתכלות שלו על העולם ומלואה היא אלוקית – והוא שרוי בתוך בית המקדש הקרוי עינו של עולם (ב"ב ד.), וביכולתו למצוא את נקודת ה' בכל מקום וזמן ללא שינוי, ואין לו שום נפקותא בין זמן שהיה בית המקדש קיים להשתא שאנו בגלותנו, וזהו שגילה אליהו הנביא לבני החבריא של רשב"י שכל הזמנים שווים שבכולם שרוי ה' אלא שבגלות הדרך להגיע לכך קשה יותר.

והוא הדבר שכתב ב'שפת אמת' (שבת שקלים שנת תרל"ב) שענין חורבן בית המקדש וגניזת המשכן שייך רק לימות החול, ו'בודאי, בשבת כאילו היה בית המקדש והמשכן קיים'. כי כשחיים בבחינת שבת – בדביקות וביטול אל השורש שהכל רוחני, ממילא אין חורבן בית המקדש אף שכך נדמה בעין גשמית, ועדיין בית המקדש והמשכן מזריחים אורם כבראשונה ללא שינוי והפסק.

אם כן יש בידנו כלל גדול ואורח חיים, שכשיודעים שגם ברגלים מקום יניקת הקליפה יש ניצוץ רוחני המחיהו, אין נופלים ומגיעים לידי נסיון ולידי בזיון, כי המשיכה לרע שורשה מסמיות העינים שאין רואים שיש ה' בקרבנו, אך כשעיני השכל מלמדים שה' נמצא גם במקום הרגלים, אין לרע שום שליטה ולהיפך הטוב מתחזק ומתגדל עשרת מונים ושואב את הרע אליו שיהיה אף הוא קודש לה'.

'זיען יוסף וכו' האלהים יענה את שלום פרעה', יוסף גילה את אלוהות ית' ברוב חיבה בכל מקום

זזה הדבר אשר מצינו ביוסף הצדיק, שירד למצרים 'ערוות הארץ' (בראשית מב ט) המקום המרוחק ביותר מאלוקות, והוא היה נתון גם בפשטות במצב של 'רגליה יורדות מות' שאשת פוטיפר אמרה לו 'הריני חובשתך בבית האסורים, הריני כופפת קומתך, הריני מסמא את עיניך' (יומא לה:),

כדי שיהנה עימה מחימום של עבירה. אבל יוסף הצדיק באשר שידע ש'ויהי ה' את יוסף' (בראשית לט ב), שהשי"ת נמצא איתו גם בתוככי מצרים המקום המשוקץ ביותר, עמד בנסיון המר ואמר לאותה מרשעת, כיצד אוכל להידבק בחימום האסור ולקבל הנאות מדברים גשמיים בתואנה שה' אינו נמצא כאן, והרי שקר הוא שכן ה' נמצא עמי גם עתה 'ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים" (שם פסוק ט). והוא הוא שאמר לה ש'ה' פוקח עוורים' (יומא שם) שבכל דבר יש נקודת ה' שאינה בטלה ומי שמשתוקק לה', זוכה שנפקחים עיניו והוא רואה את ה' נצב עליו היפך 'סומא חשיב כמת' שנפגם מריצת רגלים להרע – כאמור. ואז מלבד מה שלא נכשל בחטא, זכה להוסיף ולגלות שכל טומאת מצרים היא רק קליפה דקה אך באמת גם שם יש אלוקות, וכמאמרו הנודע של הרה"ק מרוז'ין זי"ע 'שמני אלהים לאדון על כל מצרים' (בראשית מה ט), שיוסף הצדיק שם את ה' למלך ואדון על כל מצרים^י, והודיע שאין שום הסתר אלא הכל קודש לה', מרוב חימומו לדבר ה' ולא לדבר עבירה.

זנראה להוסיף ולומר, שכל זה נכלל בשבח שכרו של יוסף הצדיק 'עין שלא רצתה לזון וליהנות מדבר שאינו שלו, תזכה ותאכל כמלא עיניה' (זבחים קיח:), שבשכר שיוסף הצדיק לא חטא באשת פוטיפר ואדרבה עוד בירר ומצא את הקדושה בכל מקום, זכה שבמשכן שילה שהיה ברשותו, הותר לאכול קדשים קלים בכל הרואה, יותר מבירושלים ששם יכלו לאכול רק בין החומות, כי יוסף הצדיק שנדבק באהבת ה' ולא נתן לחיצונים להידבק בריצת רגלים להרע, ואדרבה 'ינס ויצא החוצה' (בראשית לט יב), לא נפסק כח מאור עיניו ועיניו נשאר רוחניים – 'עיני ה', ודבר לא יכל לחצוץ בעדו שלא יהיו קדשים קלים נאכלים

לכאורה איך יתכן שיוסף שלח בשורה טובה כזאת לאביו יעקב אבינו ע"ה כי נתמנה לאדון לכל מצרים. אלא הפירוש הוא, 'שמני', כמו שם אני, שאנכי שמת' את 'אלהים לאדון לכל מצרים'."

יב. זה לשון הרה"ק מאלכסנדר זי"ע ב'שמח ישראל' (פרשת ויגש אות ז): 'דברי קדוש עליון הרה"ק מורנו הרב ישראל מרוז'ין זצלה"ה על הפסוק (בראשית מה ט) 'שמני אלהים לאדון', כי

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - יא

בכל הרואהי. כי גם מחוץ למקדש אם מכוונים את הראיה לכיוון הנכון אפשר לראות הקב"ה בכל מקום שהוא ולהשרות שם שכינת עוזו כמו במקום המקודש.

ואמרו חז"ל (ויק"ר לב ה) 'יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו', ובכלל הדברים, שיוסף הצדיק פָּתַח פָּתַח עָבוּר כל קהל עדת ישראל ולימדם, שכשם שהוא היה נער כבן כ' שנים (שמו"ר ז א) ללא אב ואם בתוך טומאת מצרים והתגבר לברר שה' נמצא שם, ומכח זה דחה את ההנאה מחימום עבירה ונדבק ב'עזה כמות אהבה', כך ביכולתנו לגדור עצמנו כמותו מן הערוה, וגם בדור שלנו שהוא הקשה שבבחינת רגלים - 'עקבתא דמשיחא', תהיה היכולת לכל יחיד ויחיד לומר 'אנא מזרעא דיוסף קא אתינא דלא שלטא ביה עינא בישא' (ברכות כ). שהעינים שלנו לא יפגמו מריצת רגלים להרע, ונוכל להתקשר בה' ב'עזה כמות אהבה' ולגלות שכל האהבות הם קליפות חיצוניות ולא בעצם.

ומשינדוע לנו כי זה לעומת זה עשה אלהים, ש'עזה כמות אהבה' דוחה את ה'רגליה יורדות מות', הרי לפנינו תשובה ניצחת, מדוע אנו מסובבים כסדר בנסיונות אהבה קשים ולא עשה ה' שנחיה בלי משיכה לאהבה זרה או לאהבה טובה, כך שלא מצד אחד לאהבה

מחיצה של ברזל אין מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים. אמנם, כפי החיבה שנמצא בבני ישראל כמו בן לאב, כך מתבטלין כל המחיצות.

ויש לפרש 'בנות' - לשון בנין חומה, שהבנין נתפשט להלן עד 'שור' שהוא הסתכלות שהיה נמשך הקדושה בכל הרואה כנ"ל. וכמו דאיתא (תהלים קיד א) 'הים ראה וינס' - ראה ארונו של יוסף וכו', וינס ויצא' וכו' (מדרש תהלים שם) והוא ביטול הטבע. וכמו כן 'בנות צעדה' -

יג. ראה ב'שפת אמת' (פרשת ויחי שנת תרל"ח): "בן פורת יוסף וכו' עלי עין וכו' עלי שור' (בראשית מט כב). דאיתא בגמרא (זבחים קיח:) בשילה חלק יוסף - היה קדשים נאכלין בכל הרואה, על ידי שקידש יוסף הצדיק ראות עיניו, לכן זכה לזה. **כאשר הגיד אדוני מורי זקני [ה'חידושי הרי"ם] ז"ל, נמצא על ידי שמירת עינו של יוסף הצדיק, קידש כל משך ראות העין אף חוץ לחומה. והענין על פי מאמר חז"ל (סוטה לח:) 'אפילו**

רבה אהבת עולם בה', אבל מצד שני גם לא לידי ניסיון המביא לבזיון, ונהיה כעין שאמרו (ברכות ה:) לא הן ולא שכרן.

כי המשיכה לאהבות אלו הם הכרח חיותנו בהאי עלמא, ולולי זה הרי אנו בבחינת 'מיתה' – 'רגליה יורדות מות או היפך' עזה כמות אהבה', ואז אין מה לעשות בלתי לקרוא לחברה קדישא ולהודיע שפסקה חיותו ממנו, לפי שכל החיות בזה העולם היא משני אהבות העומדים זה כנגד זה וצריכים לכופף את הרע אל הטוב. נמצא, כי זה דווקא שאנו מסובבים ומסובלים באהבות לכאן ולכאן ואף אם זה נראה לנו אהבה קשה, זהו אות וסימן שאנו חיים על פני האדמה ונשאר לנו לכפוף אהבה זו שתהיה כלפי שמיא, ולכן אל לנו להתמרמר על זה, ומה יתאונן אדם חי, כי אם יודה לה' שנפח בו נשמה ויתפלל שיזכה להמשיל בקרבנו את ה'עזה כמות אהבה'.

'כתנות אור' שהתהפכו ל'כתנות עור' מחמת החימום מעבירה ולא ממלכותו ית'

וכאשר אמרנו כן ראינו לצד האחר באדם הראשון שורש כל הברואים (שמו"ר מ ג), שבתחילה היה בבחינת 'כתנות אור' שגם בשרו הגשמי האיר מאד והיה ניכר גם משם כבוד ה', והיה מבוקש ממנו שיקח את הנאת החימום מאכילת עץ הדעת טוב ורע ש'רגליה יורדות מות' – כפשוטו שזה גרם אחר כך מיתה על כל העולם, ויכוף אותה לחימום אהבה של 'עזה כמות אהבה', אבל כיון שלא עשה כן וחטא בנפשו לקבל חימום מדבר איסור, התפשטה עליו הקליפה, והגוף שהוא לבוש על הפנימיות נעשה אצלו עכור בבחינת 'כתנות עור' (בראשית ג, כא) והתרחב והתפשט עליו רוח טומאה המכסה את הקדושה שבפנימיותו כמו הקליפה המכסה את מקום המקדש^י, וכיון שהוא יצור כפיו של הקב"ה וכל הברואים היו כלולים

שהחומות נסו ונתבטלו, 'עלי שור' – יד. ב'זוהר הקדוש' (ח"ג רכט: ברע"מ): 'תא כלומר, בעבור הסתכלות של יוסף הצדיק כנ"ל'.
חזי, אדם הראשון כד חוה בגנתא עדן, הוה מתלבש בלבושא כגוונא

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - יג

בו, נשרש פגמו בכל באי עולם שנמשכים לחימום ואהבה מדברים גשמיים ולא מחימום לדבר מצוה לשרות בצל כנפיו של הקב"ה.

'כי עזה כמות אהבה', אהבת השי"ת בכל לבנו נפשו ומאודו

גלוי האלוקות על ידי 'עזה כמות אהבה' הדוחה את ה'רגליה יורדות מות' – שליטת החיצונים, היא רק כשהיא כפשוטו של מקרא – 'עזה כמות' בלתי לה' לבדו מבלי לרצות עוד אהבות אחרות של קנאה תאוה וכבוד, כי כל עוד שיש לאדם עוד הנאות ודברים אחרים שמהם הוא מרגיש חימום וסיפוק, ואין בו רצון אמיתי לדחות את החיצונים המביאים לו גם כן תענוג, אין האהבה לה' 'עזה כמות' היכולה להרחיק את כוחות הטומאה ממנו.

זז היתה צורת חייהם של צדיקי האמת, שלא חיפשו שום תענוג ואף לא רוחני, כי אם את קרבת ה', ולכן גברו על כל ניסיון ותשוקה לאהבות זרות והגיעו לדרגות נפלאות, וכמו שהיה אומר הרה"ק בעל התניא זי"ע בעידן דביקות: 'רבונו של עולם, אינני רוצה מאומה, איני רוצה את הגן עדן שלך וגם לא את העולם הבא שלך, אלא רק אותך לבדך' (דרך מצוותיך שורש מצות התפלה לבעל ה'צמח צדק' זי"ע פרק מ דף קלה עמוד א). שכן

תמן, ואי לא אתלבש בקדמיתא בההוא נהורא, לא ייעול לתמן. כיון דאתתרך מתמן אצטריך למלבושא אחרא, כדין 'ייעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור', עד כאן לשוננו. וראה עוד ב'זוהר הקדוש' (ח"א לו): 'בקדמיתא הוו כתנות אור' דהוו משתמשינן בהו כעלאין דלעילא, בגין דמלאכי עלאין הוו אתיין לאתהנא מההוא נהורא, הדא היא דכתיב (תהלים ח ו) 'ותחסרהו מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו'.

דלעילא, ואיהו לבושא דנהורא עלאה, כיון דאתתרך מגנתא דעדן ואצטריך לגוונין דהאי עלמא, מה כתיב (בראשית ג כא) 'ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם'. בקדמיתא הוו 'כתנות אור', אור דההוא נהורא עלאה דשמש ביה בגן עדן, בגין דהא גנתא דעדן נהורא עלאה דנהיר משמש ביה, ועל דא אדם קדמאא כד עאל לגו גנתא, אלביש ליה קודשא בריך הוא בלבושא דההוא נהורא ואעיל ליה

את עיקר החימום והאהבה קיבלו מה' וזה היה שווה בעיניהם כל הון דעלמא, עד ש'כל חפצין לא ישוו בה' (משלי ג טו) שלא הרגישו שום טעם בדבר גשמי שיושווה או יהיה דומה לדומה לחימום האהבה שזכו מאת ה', ולכן זכו לכח הראיה בשלימות שנקראו 'עיני העדה' (במדבר טו כד), כי נפקח כח עיניהם לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו.

הסידים היו מחבבים את נמשלו של הרה"ק בעל התניא זי"ע במעשה החייל בצבא הצאר הרוסי, שנענש בהלקאת מכות למרות שלא עשה דבר, ושאל את הממונים עליו מה חטאו ועונו שנגזר עליו לסבול מכות מרדות אף שעמד על משמרתו כראוי ועשה ככל שנצטווה. ויען לו הגנרל הממונה עליו בתמיהה: 'היתכן כזאת שאוזניך קפאו מן הקור ולא התחממו מעצמם מגודל זכותך לעמוד לשרת את המלך, הרי זה ראייה ניצחת שאינך מאמין בגדולת יקרת מלכינו הצאר, ובוודאי מחויב אתה מכת מרדות'. שהיה אומר הרב זי"ע, דמכאן נילף בכל שכן, שכשאיש ישראל יודע שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים העומד עליו ורואה במעשיו, עליו להתחמם ולקבל חיות עד שלא יצטרך לשום דבר וישמח בזכותו לעמוד לשרת לפני המלך ה'.

זוזהי מעלת החימום וקשר האהבה אל ה' - על רגל אחת, שכמו שאין צורך לשכנע אדם להינשא לפי שטבע ה' שהאדם נמשך אחר זה, ומשם מקבל חיות וחימום אהבה עד שזה אצלו בחינת 'הלחם אשר הוא אוכל' (בראשית לט ו וברש"י) שמקבל מכך חיות כמו מלחם, כך בנמשלו הרוחני, כשאיש ישראל יודע ומשכיל להבין ש'אשה יראת ה' היא תתהלל' (משלי לא ל) היינו, שהשכינה הקדושה המשולה לאשה היא התהילה האמיתית, ומיישב את עצמו לראות כיצד ה' צמצם את עצמו כביכול ולא חפץ בכל מלאכי מעלה ושרפי הקודש כי אם בו שישרת ויברך בשמו ית', אזי הוא נמשך מעצמו אל ה' באהבה רבה ומקבל חימום מזה עד שאינו צריך דבר בעולם זולת 'קרבת אלהים לי טוב' (תהלים עג כח).

טו. וראה באריכות כל ענין זה ב'תניא' לשונו שם: **'ויש דרך ישר לפני איש קדישא (פרק מו) והא לך מקצה שוה לכל נפש, וקרוב הדבר מאד**

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - טו

זזה לשון בעל התניא זי"ע (ליקוטי אמרים פרק מט) אשר הוא מקור דברנו: 'והנה כמים הפנים לפנים (משלי כז יט), כמו שהקב"ה כביכול הניח וסילק לצד אחד דרך משל את אורו הגדול הבלתי תכלית וגזו והסתירו בג' מיני צמצומים שונים, והכל בשביל אהבת האדם התחתון להעלותו לה', כי אהבה דוחקת הבשר (ב"מ פד.). על אחת כמה וכמה בכפלי כפליים לאין קץ, כי ראוי לאדם גם כן להניח ולעזוב כל אשר לו מנפש ועד בשר, ולהפקיר הכל בשביל לדבקה בו ית' בדביקה חשיקה וחפיצה, ולא יהיה שום מונע מבית ומבחוץ לא גוף ולא נפש ולא ממוץ ולא אשה ובנים'.

בהתקשרות הנפש ממש מלב ונפש מעומקא דלכא לאין קץ. ואף אם לבו כלב האבן, המס ימס והיה למים ותשתפך נפשו כמים בכלות הנפש ממש לאהבת המלך.

והנה ככל הדברים האלה וככל החזיון הזה וגדול יתר מאד בכפלי כפליים לאין קץ, עשה לנו אלהינו, כי לגדולתו אין חקר (תהלים קמה ג) ואיהו ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ונודע מזוהר הקדוש והאר"י ז"ל ריבוי ההיכלות והעולמות עד אין מספר, ובכל עולם והיכל ריבוא רבבות מלאכים לאין קץ ותכלית וכו'. וכולם שואלים איה מקום כבודו ועונים 'מלא כל הארץ כבודו' - הם ישראל עמו, כי הניח הקב"ה את העליונים ואת התחתונים ולא בחר בכולם כי אם בישראל עמו, והוציאם ממצרים ערות הארץ מקום הזוהמא והטומאה, לא על ידי מלאך ולא על ידי וכו' אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו ירד לשם

מאד לעורר ולהאיר אור האהבה התקועה ומסותרת בלבו, להיות מאירה בתוקף אורה כאש בוערה בהתגלות לבו ומוחו, למסור נפשו לה' וגופו ומאודו בכל לב ובכל נפש ומאד מעומקא דלכא באמת לאמיתו וכו'. והנה זהו טבע הנהוג במדת כל אדם אף אם שניהם שוים במעלה ועל אחת כמה וכמה אם מלך גדול ורב מראה אהבתו הגדולה והעצומה לאיש הדיוט ונבזה ושפל אנשים ומנוול המוטל באשפה ויורד אליו ממקום כבודו עם כל שריו יחדיו ומקימו ומרימו מאשפתו ומכניסו להיכלו היכל המלך חדר לפנים מחדר מקום שאין כל עבד ושר נכנס לשם ומתייחד עמו שם ביחוד וקירוב אמיתי וחיבוק ונישוק ואתדבקות רוחא ברוחא בכל לב ונפש, על אחת כמה וכמה שתתעורר ממילא האהבה כפולה ומכופלת בלב ההדיוט ושפל אנשים הזה אל נפש המלך

**'ועשו לי מקדש', המשכן והמקדש היו קטנים במידותיהם
וה' שכן שם בבחינת אהבה דוחקת את הבשר**

מזן המורם נוכל להבין את עומק דברי המדרש (במדב"ר יב ג): 'בשעה שאמר לו הקב"ה [למשה רבנו] 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' (שמות כה ח) אמר משה, מי יוכל לעשות לו מקדש שישרה בתוכו, [והרי'] 'הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך' וגו' (מלכים א' ח כז). אמר הקב"ה וכו' אני אני מבקש מידך אלא עשרים בדרום ועשרים בצפון ושמונה במערב'.

שימשה רבנו תמה כלפי מעלה, איך יתכן לעשות מקום לה' בתוך העולם הגשמי שלנו, והרי השי"ת אינו יכול להיכנס בתוך שום מקום מוגבל במידה - כי 'הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך'. ואמר לו השי"ת שאכן כן, באמת אין שום דרך כיצד לשכון בארץ, אך אין המקום גורם את השראת השכינה אלא ההשתוקקות להתקרב אליו, וכשמתאמצים ומשתוקקים להורידו לתוך הארציות אף אם אין לכך שום מהלך והסבר ומתעלים להיות רוחניים, אזי נעשה בחינת 'אהבה דוחקת את הבשר' שדי לו אפילו במשכן קטן כדי לבוא ולשכון שם, מרוב אהבה וחיבה על כך שמתאווים להתקרב אליו, ואז נעשה עיקר השראת השכינה - 'ושכנתי בתוכם' בתוך הגוף המצומצם של האדם ממש (אלשיך שמות שם). וכשני רעים אהובים הנפגשים, שהם אינם צריכים מקום מרווח ומכובד או אוכל רב ומשקה כדי לשוחח יחד, ודי להם במקום קטן וצר, כי האהבה הגדולה ביניהם דוחקת וגוברת על הכלי'.

טז. ועוד יותר, ששני אוהבים גדולים אינם רוצים כלל מאכל ומשתה ביניהם כדי שלא להפסיד את הזמן בשום דבר זולת לדבר ולהיות איש עם רעהו, כבחינת שמיני עצרת שהוא זמן הייחוד בין ה' לעמו ישראל (זוה"ק ח"ב קפז:), שהקב"ה אינו שואל מעמנו

כמו שכתוב (שמות ג ח) 'וארד להצילו' וגו' כדי לקרבם אליו בקירוב ויחוד אמיתי בהתקשרות הנפש ממש וכו'. ולכן המשיל שלמה ע"ה בשיר השירים יחוד זה ליחוד חתן וכלה בדביקה חשיקה וחפיצה בחיבוק ונישוק, עיין שם עוד.

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - יז

'שיר השירים אשר לשלמה', תשוקת דוד ושלמה המלך הביאו קדושה קבועה בארץ

הבאת ה' מתוך תשוקה להאי עלמא קרויה גם 'שיר השירים', שמגילת קדש קדשים (ידיים פ"ג מ"ה) - שיר השירים שנאמרה על ידי שלמה המלך ביום חינוך הבית (זוה"ק ח"ב קמג), תוכה רצוף אהבה במשאלתו ותשוקתו של שלמה המלך להידבק בה' ולקבל קרבה וחימום מנשיקות פיו ית' ממש"י, ולכן זכה להוריד את ה' מן השמים שיגיע לשכון גם בהדום 'רגליו', בבית המקדש של מטה שיהיה מכוון לבית המקדש של מעלה"י (מכילתא פרשת בשלח מס' דשירה י).

והשראת השכינה בבית המקדש היתה שונה בנקודה זו מהשראת השכינה שעשה משה רבנו באוהל מועד שבמדבר, דאף על פי שגם משה רבנו הוריד את ה' משמי השמים לשכון בארצנו וכמו שאמרו חז"ל במדרשם (ב"ר יט ז): 'כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה שכינה לרקיע הראשון, חטא קין נסתלקה לרקיע השני, דור אנוש לג', דור המבול

ופסוקים ממגילת שיר השירים ולעשות מהם ניגונים ושירי ריקודים, שמלבד מה שעל פי רוב ניגונים אלו מושרים בצורה שאיננה ראויה בקושי ליהודים, וכל שכן ליראים ושלמים, איסור גדול הוא לקחת פסוקי כיסופין וערגה שכל תכליתם להתקרב קדם ה' ולעשות מהם זמר ושיר וכדי בזיון וקצף, וכבר אמרו חז"ל (סנהדרין קא): הקורא פסוק של שיר השירים ועושה אותו כמין זמר מביא רעה לעולם, מפני שהתורה חוגרת שק, ועומדת לפני הקב"ה ואומרת לפניו: רבונו של עולם, עשאוני בניך ככנור שמנגיני בו לצים.

רק סעודה קטנה (סוכה נה:), לפי שרוצה להיות רק עמנו ואינו צריך דבר זולת זה (ע"פ בני יששכר מאמרי חודש תשרי מאמר י אות י).

יז. כברש"י שם על אתר המפרש: 'מי יתן ו'ישקני' המלך שלמה - 'מנשיקות פיהו' כמו מאז, לפי שיש מקומות שנושקין על גב היד ועל הכתף, אך אני מתאוה ושוקקת להיותו נוהג עמי כמנהג הראשון כחתן אל כלה פה אל פה'.

יח. וכאן המקום לעורר שוב על שפשה המספחת לקחת תיבות

לד', דור הפלגה לה', סדומיים לו', ומצרים בימי אברהם לז', וכנגדן עמדו ז' צדיקים, ואלו הן: אברהם יצחק ויעקב, לוי קהת עמרם משה, עמד אברהם והורידה לו', עמד יצחק והורידה מן ו' לה', עמד יעקב והורידה מן הה' לד', עמד לוי והורידה מן הד' לג', עמד קהת והורידה מן הג' לב', עמד עמרם והורידה מן הב' לא', עמד משה והורידה מלמעלה למטה'. אבל כיון ותכלית כל המכוון של המשכן היה שתיכנס הקדושה בתוך כל אחד ואחד, ושישובו להיות כמו שהיו קודם החטא, לא היה למשכן שייכות למקום שעמד שם, ועל כן, אף שמי ימלל ויספר את קדושת המשכן ושל משה רבנו, כשנסע המשכן על פי ה' למקום אחר, היה מותר לרעות אפילו את הבהמות על המקום שעמד שם ארון העדות ולא נשארה הקדושה קבועה שם, וכמו שמצינו אפילו במתן תורה שהצאן והבקר יכלו לרעות בהר סיני אחר העלות הענן משם^ט (תענית כא:), כי הקדושה לא היתה קשורה למקום אלא בין הקב"ה לישראל שבכל מקום שילכו יהיה שם משכן ה' והיא דרגה נישאה עד מאד וכמו שאמרו חז"ל (סוטה ג:) שהיתה השכינה שורה אצל כל אחד ואחד, ופירש רש"י (ד"ה עם כל אחד ואחד) שהיתה השכינה בביתו של כל אחד, אך בקדושת בית המקדש אף שלא היה בו מעלה זו שביתו של אדם יהפך להיות בית ה', אבל בכוחו של דוד המלך שעיקר עבודתו היה לגלות את ה' בתוך הארציות ועומק החושך, וגם בתקופת עליו צרות רבות ורעות שורר תמיד להקב"ה 'לדוד מזמור חסד ומשפט אשירה לה' אזמרה' (תהלים קא.) אם 'חסד' - אשירה, ואם 'משפט' - אשירה (ברכות ס:), מתוך תשוקה וצימאון גדול - צמאה לך נפשי כמה לך בשרי וכו' לראות עוזך וכבודך' (תהלים סג ב) למצוא את אדמת הקודש הארציות שעליה נאמר (דברים יב ה) 'כי אם אל המקום אשר

היבל המה יעלו בהר. וכן מצינו באהל מועד שבמדבר, שכל זמן שהוא נטוי אמרה תורה וישלחו מן המחנה כל צרוע. הוגללו הפרוכת - הותרו זבין והמצורעים ליכנס שם'.

יט. לשונם שם בגמרא: 'מצינו בהר סיני שכל זמן שהשכינה שרויה עליו - אמרה תורה גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא, נסתלקה שכינה ממנו - אמרה תורה במשך

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - יט

יבחר ה' אלהיך בו מאחד שבטיך לשום את שמו שם', שהיה מוסתר וחבוי מעיני כל ישראל, ואיש לא ידע היכן איווה ה' מושב לו, עד שהתגלה אליו מכח רצונו להכיר את בוראיו. וכן מכח עבודת שלמה המלך שביקש 'משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך' (שיר השירים א ד) ולא רצה כולם כי אם לשמוח בה', לכן זכו לבטל את כח המות של 'רגליה יורדות מות' והביאו חיות דקדושה בתוך ארציות האדמה בבנין בית המקדש אשר עליו נאמר (תהלים קלג ג) 'כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם', ולא שעלו למרומים ושם התדבקו בה', אלא המליכו והביאו את שכינתו כאן בתחתונים שהיא דרגה עצומה להאיר בתוך החשיכה שהכל אלוקות וכל מה שנדמה אחרת הוא רק לבוש מכסה שסופו להיאבד.

זיסוד זה יאיר עיננו להבין ולהשכיל מדוע נעשו בקביעות עשרה ניסים לאבותינו בבית המקדש (אבות פ"ה מ"ה), ויצא המקום מגדר הטבע ככל, לפי שבית המקדש היה מקום האהבה האמיתי בין השי"ת לבני

כבוד ה' להעריצו, לזאת עמד המשכן שנים רבות במשכן שילה ובגלגל ובנוב וגבעון, והיה הבית מכוסה ומוצנע. עד שבא דוד המלך יחד עם שמואל הרמתי, ובכוחו הגדול שחיפש וביקש בכל מצבי חייו 'עד אבוא אל מקדשי א-ל' (תהלים עג יז), והיכן שהלך - 'אם אבוא באוהל ביתי, אם אעלה על ערש יצועי, אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, בכולם - הלך ושירש חיפש ומצא 'מקום לה' משכנות לאביר יעקב', לפיכך זכה להאיר ארץ מכבודו ית', ולמצוא את שורש הקדושה שבארץ - המקום אשר בחר ה' שלא היה מגולה עד אז' (זבחים נד:).

ג. דברים אלו התבארו באורך בגליון 'מעיינא דמלכא' (גליון לג) שם התבאר: 'בכל הימים מאז כניסת ישראל לארצם עד ימי דוד, היה המקום שעליו נאמר (דברים יב ה) 'כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו מאחד שבטיך לשום את שמו שם', מוסתר וחבוי מעיני כל ישראל, ואיש לא ידע היכן איווה ה' למושב לו, כי על מנת למצוא את שורש ה' שבהאי עלמא, היה מן ההכרח לקיים שפיל לסיפא דקרא 'לשכנו **תדרשו** ובאת שמה', **לדרוש** ולבקש את המקום בכל לב ונפש, ולפי שציון אין דורש לה, שלא היה מי שדרש וביקש לדעת עד לעומק איה מקום

ישראל בתוך הארציות, ושם ראו הכל את השראת השכינה – הנקודה האלוקית שאינה מוגבלת במקום ובזמן בבחינת 'אהבה דוחקת את הבשר'.

זרז מלך ישראל חי וקיים (ר"ה כה), שכוחו זה להוריד את ה' מרוב תשוקה להאי עלמא לא נאבד – כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד (ברכת ההפטרה), ולכן כמו שהוא זכה להוריד את ה' בתחתיות ארץ בתוך יסודות הבית שעמוקים בתוך הארציות ולעשות מהם משכנות לאביר יעקב שקדושתו קיימת לעד, כן גם היכולת ביד כל אחד המשתוקק ורוצה קרבת אלהים לי טוב, להוריד ולמשוך קדושה לתוך העולם השפל ברוב תשוקה ואהבה, ולהשאיר מנועם זיו העליון במקום נמוך.

**'ישראל אשר בך אתפאר', גילוי מרן ה'בעל שם טוב
הקדוש' זי"ע לעבוד את ה' על ידי התענוג להיות עמו ית'**

דרך זו אשר ביארנו, היא היא נתיב החיים שפתח אור שבעת הימים ה'בעל שם טוב הקדוש' זי"ע והאיר לארץ ולדרים, שהעבודה הרצויה ברוחניות אינה זו הבאה בייסורים ותעניות גלגולי שלג והלקאת מכות, אלא בהתבוננות עמוקה עד כמה גדול כל איש ישראל ואפילו הנמוך ביותר, עד שהיה אומר שְלוּ יחיה גבר שנין אלפין, גם אז לא יהא ביכולתו להגיע לקצה ההבנה עד כמה ה' אוהב כל אדם מישראל ואפילו אם הרשיע, וכמאמר ה'זוהר הקדוש' (ח"ב ג) 'אמר רבי יהודה, אלמלי הוּו ידעין בני נשא רחימותא דרחים קודשא בריך הוא לישראל, הוּו שאגין ככפיריא למרדף אבתריה'. כי על ידי מחשבת גְדלות זו עד כמה אנו 'תפארת גדולה ועטרת ישועה', זוכים ומקבלים תשוקה אהבה וחימום על גודל קרבתנו לפני ה', וממילא מתבטלים כל האהבות והתשוקות הזרות, ורואים בחוש שהבלי העולם כולם נגמרים וחולפים ואין בהם ממש שיכולים לקבל מהם חימום ואהבה, זולת הקירבה וההתענגות מזיו שכינתו.

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - כא

ואל לנו לומר, היתכן כזאת שמהתבוננות על אהבת ה' אשר בחר מכל עם ורוממנו מכל לשון נוכל להגיע לדרגות גבוהות כל כך, והרי אנו אנשים פשוטים עד מאד שעדיין תאוות ומחשבות לבנו מושכים אותנו לקבל חימום אהבה מדברים שפלים רח"ל, בנוסף לזה שהדור כיום שפל וירוד עד מאד ולא נראה שיכולים להתעלות ולהגיע להיות כחד מן קמאי, וכלום אנו משולים ליוסף הצדיק או שלמה המלך שבם היתה הנהגה זו.

ויאמר ברורות, כי זהו דבר היצר המסית ומדיח להסיר אותנו מן המסילה העולה דווקא מפני שהוא יודע שבאם נתבונן ונראה עד כמה 'אהבתי אתכם אמר ה'' (מלאכי א ב) נמשך אחר ה', ולכן חושב מחשבות כיצד לייאש ולהשפיל את ערכנו בעינינו, ועלינו לעמוד נגדו בתוקף ולסתור את דבריו בְּאָמַר אליו, צא ולמד מאבותינו שעמדו על הר סיני שהיו עמוקים במ"ט שערי טומאה (זו"ח יתרו לא.) ועבדו עבודה זרה (מכילתא פרשת בא מס' דפסחא ה), ומכל מקום היה די במה שהתבוננו עד כמה אהבם ה' שנשא אותם על כנפי נשרים והביא אותם אליו (שמות יט ד), שהתעלו מוכן לענות ולומר כאיש אחד 'נעשה ונשמע' (שם כד ז), ומן הפתחו של מחט שפתחו, זכו שנגלה עליהם השי"ת בדברות קדשו מלהבות אש ואמר להם 'אנכי ה' אלהיך' (שם כ א), אשר מאז והלאה נחקק בלב כל איש ישראל אהבת ה'.

וזכרו כן ייאמר גם לנו היום, שכשנכנסים לאהבת ה' כמו שעשו אבותינו בעת צאתם ממצרים, זוכים כנגד זה למתנה מן השמים, לדביקות עליונה מבלי ערך כלל למעשינו הדלים, וכאותו שהעיד רשב"י ב'זוהר הקדוש' (ח"א קכה): 'כגוונא דאתער בר נש, הכי נמי אמשׁיך עליה מלעילא, אי איהו אתער בסטרא דקדושה אמשׁיך עליה קדושה מלעילא ואתקדש, ואי איהו אתער בסטרא דמסאבא, הכי אמשׁיך עליה רוח מסאבא ואסתאביכא'. שכל הדבוק בהשי"ת ומקבל מזה חימום אהבה ותשוקה, זוכה

כא. תרגום: כפי מה שהאדם מתעורר השמים, שאם הוא מעורר את עצמו כאן כך מתעורר גם למעלה מן בקדושה, כך מתעורר למעלה כח

לקבל מיד ה' אהבה בכפל כפליים, ובלבד שיהא זה החימום ואהבה אמיתיים בדרגת 'עזה כמות אהבה'.

ובעומדנו בימי השובבי"ם, מה טובים הדברים ותואמים, שהזמן גרמא לכל לשוב לה' ולהתקרב אליו, אבל דייקא אז בא היצר ומייאש שאין ביכולת לעשות תשובה, ובפרט שדרכי התשובה קשים עד מאד על פגמים אלו. אך חכם מה הוא אומר, שלא נדרש מאיתנו תשובה של תעניות ומלקות, כי אם לשמוע דבר ה', להתקרב אליו ית' באש קודש ולמסור את כל האהבות החיצוניות שיתבטלו מאש להבת שלהבת אהבת החימום לה', שהיא הכפרה הטובה ביותר על העבר והקבלה הטובה ביותר על העתיד.

'מה ה' אלהיך שואל מעמך', כח המאה ברכות לקשר כל דבר ואפילו את הגשמי ביותר באהבה רבה להשי"ת

זמן המתנות הטובות שיש בידנו להסיר את הלבוש הגשמי שלא יסתיר את החיות האלוקית שבכל דבר, הם המאה ברכות, שיוסדו על ידי משה רבנו בסוד הכתוב (דברים י יב) 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך', אל תקרי 'מה' אלא מאהיב (מנחות מג:), וביתר שאת

בו מאה אותיות, כי בתוך הפסוק מאה אותיות חסר אחת, ועם האל"ף הן מאה שלמות, ועתה איכא תרתי: אחת ש'אתה' קורא מאה. ועוד: שהאותיות עתה [הם] מאה! בפירוש 'הדר זקנים' מבעלי התוס' נמצא הוספה על כך באומרו 'ולפיכך אנחנו כורעים במודים, לפי ש'מודים' בגימטריא ק' כנגד מאה ברכות שאדם חייב לומר בכל יום'. וראה גם ב'רבנו פלטיאל' שכתב: שתיבת 'מה', עולה בא"ת ב"ש ק'.

הקדושה המשפעת עליו קדושה, ואם הוא מעורר את עצמו לטומאה, מתעורר למעלה כח הטומאה הגורמת לו להיטמא.

כב. מפרשי המקרא שם הביאו עוד רמזים בפסוק זה למניין המאה ברכות, רבנו יוסף בכור שור כותב: 'ומזה הפסוק רמזו רבותינו מאה ברכות בכל יום, דכתיב 'מה ה' אלהיך שואל', אל תקרי 'מה' אלא מאה. ומאה אותיות בזה הפסוק ב'ועתה', כשתקרי מאה עם האל"ף שבמאה, יש

- של נעליך מעל הגלך כי המקום אדמת קודש - כג

ותוקף על ידי דוד המלך כי ש'הוקם על' (שמואל ב' כג א) ו'על' בגימטריה
מאה (טור או"ח סי' מז).

כי משה רבנו שהקים את המשכן, הביא את אהבת ה' במקום הנמוך ביותר ב'מאה' אדנים שהיו רגלי המשכן המכוונים כנגד המאה ברכות (בעל הטורים שמות לח כז), לרמז ולהורות שגם בתוך המאכלים הגשמיים מאיר אור ה' ויכולים להתעסק עמם ולא ללכת אחריהם לפי שהמשכן ומאה אדניו נמצאים בכל מאה ברכות. וכשבא דוד המלך ו'הוקם על', הוריד בזה את הארת הקדושה לתוך יסודות האדמה שנשארו עד היום הזה של בנין הבית, שדרגה זו של הבאת ה' בתוך הגשמית תישאר בינינו לשעתה ולעתיד לבוא כמו יסודות הבית שהם קבועים ונשארו בקדושתם עד היום הזה, שלדורות עולם יוכלו לקבל רגשי חימום ואהבה מלזכור ש'ה' הוא אלהינו ומלך העולם, ולחיות חיי רוחניות שהלבוש הגשמי – ה'כתנות עור' הם 'כתנות אור', בכח הברכה לה' שבה מודים לו ומבקשים להתקרב גבי מלכא, ובזה מקדשים גם את הארציות במקום הנמוך ביותר^כ.

וזהו דאיתא בירושלמי (ברכות פ"ו ה"א) 'מניין שכל המצות טעונות ברכה, רבי תנחומא רבי אבא בר כהנא בשם רבי אלעזר ואתנה לך את

ומאז פסקו למות. וזהו שנאמר (שמואל ב' כג א) 'נאם הגבר הוקם על', 'על' בגימטריה מאה הוי'.

כד. וכבר ביארנו (ספר מעיינא דמלכא פרק יג) באורך את סוד הדברים מכתבי המקובלים, שהבריאה השתלשלה על ידי 'אור' 'מים' 'רקיע' הכתובים בתורה במעשה הבריאה, ולאחר מכן במאה ברכות, והמקומות העליונים אור ומים אינם צריכים בירור כלל, כי שם ניכר לכל אלוקותו ית', ורק ברקיע התחתון יותר צריכים לברר את מלכותו

כג. זה לשון ה'לבוש' (או"ח סי' מז ס"א):
'מפני שהיה קבלה בידם (במדב"ר יח כא) מפני דוד המלך ע"ה שראה כן ברוח הקודש על ידי מעשה שראה בימיו שהיו מתים מישראל מאה נפשות בכל יום, ולא היו יודעים על מה היו מתים, עד שחקר והבין ברוח הקודש שעליו, שהיה מפני שלא היו משבחין ומברכין כראוי להשי"ת על כל טובותיו שהשפיע עליהם, על כן היו מתים בעונש זה. לפיכך עמד הוא ותקן להם לישראל מאה ברכות שיברכו בכל יום כנגד המאה שמתו,

לוחות האבן והתורה והמצוה' (שמות כד יב) הקיש תורה למצות, מה תורה טעונה ברכה אף מצות טעונות ברכה'. שנרמז בדבריהם שברכה אינה קבלת רשות מה' לאכול או ליהנות, אלא שהוקשה למעמד מתן תורה, שכמו ששם ירד ה' ממעון קדשו משמי שמי קדם אל הארציות ובכך התרומם כל העולם עד שהתבטל במציאות ש'צפור לא צוח, עוף לא פרח, שור לא געה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש קדוש, הים לא נודעזע, הבריות לא דברו, אלא העולם שותק ומחריש' (שמו"ר כט ט), כך בכל ברכה יכולים וצריכים להוריד את השי"ת לארץ, ולמשוך לשם חיות עד שיזעק בקול גדול 'אנכי ה' אלהיך'.

רבי אליעזר הגדול, הטעם שנקרא גדול

מן האמור יובן מאי טעמא נקרא התנא האלוקי רבי אליעזר בשם הכבוד 'רבי אליעזר הגדול' (סוטה פ"ט מט"ו, ברכות ו, שם לב, יומא נד: ועוד), דעבודתו הגדולה לעבודת בוראו ב'עזה כמות אהבה' וכפי שכבר ביארנו זה כמה פעמים (ספר מעיינא דמלכא פרק ג ועוד), היתה בדרגת 'מקיפין' - 'בגדלות' שהאיר גם שם את אור ה', עד שכל מהותו וגם גשמיותו התבטלה, ולזה היה נקרא 'הגדול', כי מקיפין פירושם אור 'גדול' עד מאוד שאינו יכול להיכנס בתוך האדם שהוא מצומצם, אלא מאיר מסביבו כמו בגד ולבוש שהם סביב האדם. וברבי אליעזר 'הגדול' האירו המקיפין שלו והיו רוחניים ולא היה לבוש אחר שהקיף אותו והסתיר ממנו את נקודת חיות ה' [וכמו שיש היום בהר הבית על מקום המקדש - וכמבואר] מרוב תבערת לבו. וזהו שכשהיה רבו - רבן יוחנן בן זכאי מונה שבחו (אבות פ"ב מ"ח) אמר עליו 'רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאינו מאבד טפה'. שהוא רמז לכך שרבי אליעזר היה דבוק באהבה רבה לה', עד שלא איבד אף טיפה אחת לריק, ומסר את כל האהבות שלו לה' וחיי בגדלות גבוהה.

באמצעות המאה ברכות, עיין שם כה. וראה בענין זה ב'אגרא דכלה' והדברים שייכים גם לעניינינו. (פרשת וישב).

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - כה

**'אלהינו מלך העולם', הברכה בפה - בברית הלשון,
מקשרת להשי"ת בקשר אהבה של ברית המעור**

אם כן יש בידנו דרך סלולה מאבותינו ורבותינו כיצד להגיע לדרגות רמות והשגות נפלאות, וממילא להישמר מן החטא ותענוגי העולם הזה ולתקן את אשר פגמנו ל"ע, שלא רק להרהר בכל פעולה האם היא מותרת או אסורה, אלא להעלות את הרגלים – האהבות הפסולות להשי"ת, ולקיים 'ונדעה נרדפה לדעת את ה' (הושע ו א), 'ירוץ עבדך כמו איל ישתחוה אל מול הדרך' (פיוט ידיד נפש לרבי אלעזר אזכרי ז"ע בעל החרדים), שעל ידי זה יסורו מקרבנו ממילא תאוות ומחשבות לבנו המושכים לרע. וביחוד על ידי אמירת ברכות וכוונה נאותה בהם שהשי"ת הוא מקור הברכה ונצב נגד עינינו ממש עד שראוי להללו ולשבחו בלשון נוכח 'ברוך אתה', שבה מקשרים את כל האהבות לשמי שמים ומעידים שהוא 'מלך העולם' בכל מקום שהוא וגם היכן שנראה שאיננו שוכן שם. ודורשי רשימות היו אומרים (פרי עץ חיים שער חג הסוכות פרק ד, תפארת שלמה לסוכות ועוד), שכשנדייק נמצא שגם מספר 'סכך' עולה 'מאה'. וכוונת הרמז בזה לומר שפעולת שניהם שווה, שהסכך הוא תקרת הסוכה - מקום השראת שכנתו ית' בתוכנו, וכן המאה ברכות, מביאים את ה' לבוא ולשרות ביננו, והדברים אחדים.

וגדול כח הדיבור שבאמצעות הבל חימום האהבה היוצא מן הפה, מתקשרים לה' כשני רעים אהובים, כשם שמצינו בדוד המלך שהוציא בשפתיו את ספר התהלים והביא בכך את שבחו של מקום, וכן בשלמה המלך באומרו את 'שיר השירים אשר לשלמה' וביקש 'ישקני מנשיקות פיהו', כי שני הבריתות ברית הלשון וברית המעור מכוונים חד לקבל חד (ספר יצירה פ"א מ"ג), וכשם שאסור לחלל חלילה את אות הברית, כן כל דיבור אסור הוא בבחינת מוציא לבטלה, ולכן כשמוצאים ברכה

כו. ב'תורת חיים' הקדמון (סנהדרין קג): **לכטלה נקרא רע שנאמר** (בראשית לח ז) **'ויהי ער בכור יהודה רע' כמו שכתב** **'נראה דכל המוציא שכתב זרע**

בפה ומעידים שה' נמצא בכל הנאה ואפילו הגשמית ביותר, זוכים להתקשר לה' בחותם הברית שהיא עדות נאמנה 'שבחר בנו ה' מכל העמים, ואנחנו עמו וצאן מרעיתו אשר לדור ודור אנחנו חייבים לעובדו ולספר תהלתו' (לשון הטור יו"ד סי' רס).

'במשוש התן על כלה', סוד המיצוה טאנץ'

משבירדנו היטב שעל מנת להביא את 'מלכות' ה' בעולם, נצרך להקדים לזה 'נצח הוד יסוד' - לקבל חימום אהבה רק מלהתענג על ה', נוכל להבין מדוע דור עני ואביון כשלנו מסובב ומלופף בנסיונות קשים ומרים כאלו ובפרט בענייני ריצת רגלים להרע בתאוות מגונות, שאנשים עסוקים ללכת ולנסוע מהכא להתם ומהתם להכא מה שלא היה בשנות דור, רק כדי לטעום עוד מעט תענוג ועידון. שבזה מנסה ה' אלהינו אותנו לדעת האם נתגבר למסור את כל חימום האהבות אליו ית' ונעלה גם את הרגלים לגבוה כדי שיתפרסם 'מלכותו' בזה העולם, או שלא באה עדיין שעתנו חלילה.

זזה כל עיקר עבודתנו עתה לאוקמא שכינתא מעפרא – להרים את ה'רגלים' לגבוה, שלא להסתפק במועט בלקיים 'שלחן ערוך' ותו לא כדי להיקרא 'פיינע יוד' ובד בבד לחשוש כל הזמן מנפילות ומכשולות, אלא להחליף את הילוך המח ולהכריז בחמימות והתלהבות 'אנא עבדא דקודשא בריך הוא', שאין לנו שום רצון ותענוג בעולם זולת ההנאה

האותיות נאמר (דברים כג טו) 'ולא יראה ב"ך ערות דבר', ולא יהיה הדיבור לבטלה כי הוא ערוה, כי הם שתי בריתות, ברית הלשון וברית המעור מכוננות זה כנגד זו (ספר יצירה פ"א מ"ג), וכמו שאין להוציא זרע לבטלה חס ושלום, כן דיבור לבטלה הוא גם כן ערוה'.

הזוהר (ח"א נח:), והחוטא בלשונו ומספר לשון הרע כמוציא זרע לבטלה דמי, דברית הלשון וברית המעור זה לעומת זה הן כמו שכתוב בספר יצירה (פ"א מ"ג) וזהו שנאמר (קהלת ה ה) 'אל תתן את פיך לחטא את בשרך'.

וראה עוד ב'של"ה הקדוש' (שער האותיות אות ש"ן אות ו): 'ועל מוצא כ"ב

- של נעליך מעל רגלך כי המקום אדמת קודש - בו

מתורה ויראת שמים, וכפי שמצינו בצדיקי עולם שכל חיותם והנאתם היה מדביקות בה', וראו הכל כי הנאתם זו גדולה מכל תאוות ועונג גשמיים, ואין להם צורך וקשר לגשמיות רק להחיות את גופם, וכמסופר בדורנו ממלאך האלהים הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע, שמדביקותו בבוראו שעות וימים ברציפות היתה חיותו הגשמית, כי ממזונו שאכל לא היה ניתן להישאר בגוף גשמי. ומובטחים אנו שלעתיד יתקיים זאת אצל כל אחד מישראל, שמרוב אהבה להשי"ת לא נבקש שום דבר 'לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'" (עמוס ח יא).

היסוד המבורר כאן, הוא סוד ה'מצוה טאנץ' שנהגו בו במקלות החסידים שמרקדין בו לפני הכלה"כ (כתובות טז), והפליגו בו רזין דרזין רבותינו מצוקי ארץ שהיו בשרעפי קודש בעת משוש חתן על כלה, כי כלה הוא רמז לשכינה הקדושה (זוה"ק ח"ב קסט). הנתונה היום בתחתיות ארץ, ובזמן שהשמחה במעונו בנישואי איש ואשה כדת משה וישראל, מתעורר לעילא זמן הייחוד הגדול שיהיה לעתיד - 'כמשוש חתן על כלה' (ישעיה סב ה), אך כדי לעורר זאת נצרך להרים את ה'רגלים' - ששם יש מקום לאחיזת החיצונים ולגלות שגם שם יש נקודת חיות מהשי"ת, ולכך

כו. למנהג זה סמך גם בקדמוני אשכנז כמו שכתב ב'מחזור ויטריל' (סי' תע):
'ומושיבין אותם בכילה ומשוררים לפניהם קול ששון וקול שמחה.'
וראה עוד ב'דרך פיקודך' (מצות לא תעשה מצוה לה חלק הדיבור אות יד): **'לא התירו רק לרקד לפני הכלה לחבבה על בעלה, וגם טעם כמוס יש בדבר בגנזי הנסתרות לה' אלקינו.'** ועיין ב'צפנת פענח' (דף מו.) בשם ה'בעל שם טוב', ובספר 'נופת צופים' מהרה"ק מקאריץ זי"ע (אות כד), ובספר 'מאיר עיני חכמים' להרה"ק רבי מאיר

וכמסופר אודות הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שבעל עבירה אחד ראהו מברך קודם אכילתומפרוסת 'המוציא' באהבה רבה, עד שנענה ואמר: חי אנכי, כי גם בחטא החמור ביותר שעברתי בימי חלדי, לא הרגשתי מעודי שמחה ותענוג כפי שיהודי זה חש בעת ברכתו על חלת הקודש. והם הם הדברים האמורים, שככל שמבטלים את העולם הזה ותענוגיו ונדבקים בתענוג ה' זוכים להגיע לתענוג האמיתי הגדול מכל.

פיזו אותם טהורי עליונים כנגד הכלה – היא הכלה נאה וחסודה כנסת ישראל הקרויה כלה, והרימו את הרגלים כדי להחיש לציון גואלי. וכה יתן ה' שמהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים, 'קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' קול אומרים הודו את ה' צבאות כי טוב ה' כי לעולם חסדו מביאים תודה בית ה' כי אשיב את שבות הארץ' (ירמיה לג י-יא).

כי הכלה היא השכינה והשעה היא 'עזה כמות אהבה' ממש, אבל מי שהוא עסוק בהבלי העולם אצלו השעה היא 'קשה כשואל' שצריך לשמור את עיניו ומחשבתו, והוא אינו מבין כלל איזה שעת כושר גדולה עומדת כאן.

מקאריסטשוב ז"ע בפרק 'סוד הריקוד עם הכלה'.

כט. על דרך הרמז ייאמר, שזה פירוש הכתוב 'כי עזה כמות אהבה קשה כשואל קנאה', שבזמן גדול ורם של משיצא חתן לקראת כלה, מי שמלא דעת ותבונה יודע

ניתן להשיג כל הגליונות
היו"ל ע"י המכון

בארא פארק

בבית מדשינו הגדול
1353 55st

וויליאמסבורג

ביהמ"ד קיט"ל בית מנחם צבי
לאקער #6 (אצל המקוה)

ביהמ"ד וויזניץ Rutledge & White
לאקער #222 (אצל העז"נ)

מאנסי

ביהמ"ד סאטמאר 1
לאקער #5

ביהמ"ד הגדול וויזניץ
לאקער #183

בעזרת ה' במהלך השבועות הקרובים
יתווספו מוקדים נוספים בכל העיירות